

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

FEBERWARE/MATŠHE 2012

MEPUTSO: 100

NAKO: 2½ diiri

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6.

DITAELO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO tše THARO, e lego ya A, ya B le ya C.

KAROLO YA A: Ditaodišo (50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele (30)
KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana (20)

2. Araba potšišo e TEE karolong ye nngwe le ye nngwe.
3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
4. Thoma karolo ye NNGWE le ye NNGWE letlakaleng le LEFSA.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o badišise le go dira palobohlatse. Peakanyo ya gago e tšwelele pele ga taodišo, ditšweletšwa tša tirišano tše telele le tše kopana.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetše ka go thala mothalo wa go putla.
7. Šomiša metsotso ye e ka bago 80 go KAROLO YA A, ye 40 go KAROLO YA B le ye 30 KAROLONG YA C.
8. Dikarabo di nomorwe go swana le dipotšišo.
9. Efa karolo ye nngwe le ye nngwe hlogo ya maleba.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Kgetha e TEE go dihlogo tše seswai tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu ao e ka bago a 250 go iša go a 300.

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go **rulaganya** le **palobohlatse**.

- 1.1 Ke mo go fetilego sellathekeng. [50]
- 1.2 Manyalo a magareng ga mehlobo ya go fapana a phalwa ke manyalo a magareng ga batho ba mohlobo o tee. [50]
- 1.3 ... a taba ye kaaka bathobešo! [50]
- 1.4 Tšhireletšego ya baithuti le barutiši dikolong ke tlhobaboroko. [50]
- 1.5 Ditokelo tša tla tša namolela batho. [50]
- 1.6 Kgatelelo ya monagano. [50]
- 1.7 Lekodišiša diswantšho tše tša ka tlase gomme o ngwale taodišo ka se tee sa tšona.

1.7.1

[Se nolofadišwe go tšwa go *A re šogeng thari*, 2007, letl.58]

[50]

1.7.2

[Inthanete]

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO YA 2**

Araba potšišo e TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 120 go iša go a 150 (diteng fela). Sengwalwana se rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go **rulaganya** le **palobohlatse**.

- 2.1 Batswadi ba gago ba kgethologanya mogwera wa gago yo a nago le tshwaetšo ya HIV/Aids. Ba ngwalele **lengwalo** fao o tšweletšago maikutlo a gago kgahlanong le seo. [30]
- 2.2 Mogwera wa gago wa potego o hlokošetše kotsing ya sefatanaga. Ngwala tša **bophelo bja mohu** ka ge o kgopetšwe ke ba lelapa. [30]
- 2.3 O mmegaditaba kuranteng ya *Hlankelang*, ngwala **pego** ka ga kopano yeo e bego e swerwe magareng ga lekgotlakemedi la baithuti ba profense le mokgahlo wa barutiši. [30]
- 2.4 Ngwala **athikele ya kuranta** fao o tšweletšago pelaelo ka ga maitshwarompe a bafsa. [30]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO YA 3**

Araba potšišo e TEE go tše tharo tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 80 go iša go a 100. Sengwalwana se rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go **rulaganya** le **palobohlatse**.

- 3.1 Ngwala **karata** ya go mema bafsa ba motse go tla dipontšhong tša temo mo tikologong ya geno. [20]
- 3.2 Ngwalela mogwera wa gago **poskarata** yeo ka yona o mo lebogago ka ge a go thekgile nakong ya moletlo wa gago wa matswalo. [20]
- 3.3 Moratho wa gago o sa tšwa go hwetša karata ya pankha ya Mzansi. Mo ngwalele **ditaelo** tša go diriša karata yeo. [20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100